

A woman with long brown hair, wearing a red sweater and a dark patterned skirt, stands in profile on the right side of the frame, looking at a large framed artwork on a light gray wall. The artwork consists of a black square in the center, surrounded by a white border, which is itself within a larger white frame. The text 'GAMECHANGING BAŠTINSKE PRAKSE' is overlaid in red on the black square.

**GAMECHANGING
BAŠTINSKE
PRAKSE**

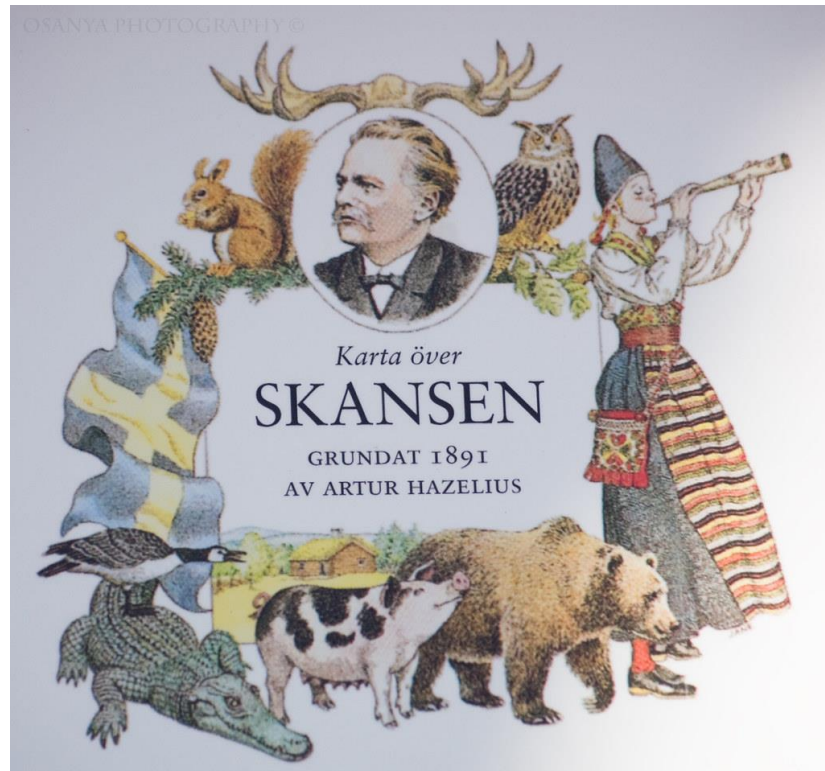
OTVARANJE LUVRA – 10.avgust 1793.

PROMENA „PARADIGME“

Otvaranje Luvra označilo je početak nove ere u načinu na koji se organizuje i komunicira nasleđe. Na osnovu modela Luvra niče gomila muzeja širom Evrope (potom Amerike i u ostatku sveta (iz perspektive istorije razvoja muzeja kako je vidi Evropa) koji su salonskog tipa, odnosno prate antičke ili predantičke modele kolekcioniranja. Osnovna razlika je bila u tome ko ima „moć“ i „pravo“ da kolekcionira (i šta), pokazuje (kako misli da treba – razvoj struke) i posećuje (dostupnost).

PRVI EKSPERIMENT – SKANSEN – 1891.

PROMENA FOKUSA KOLEKCIONIRANJA I MODELA PREDSTAVLJANJA

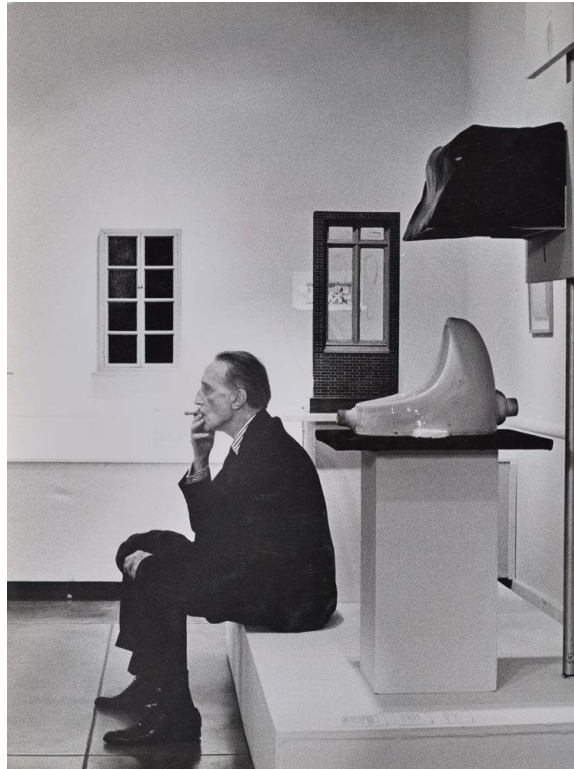
Artur Hazelijus je, fasciniran i zabrinut, svakodnevnom kulturom koja je ubrzano nestajala usled industrijske revolucije, odlučio da deo Nordiska muzeja (Narodnog muzeja Švedske, otvori prvi muzej na otvorenom koji bi prikazivao čoveka i njegovo sveukupno životno okruženje i navike u prostoru koji je predstavljao simulaciju stvarnog života. Skansen je prvi muzej na otvorenom nakon kojeg su se redali eksperimenti i modeli, ali ideja je uvek ostajala ista – 3D, a potom i 4D (living history – oživljena istorija) model simulakruma.

Detaljnije: Nikola Krstović, Muzeji na otvorenom: Živeti ili oživeti svakodnevicu

<https://330fac36-e5c5-4177-b59f-cd277e88f714.filesusr.com/ugd/2ccec ccd14744a63f4aa28dd22886f0f2602a.pdf>

Ili međunarodni zbornici o muzejima na otvorenom: Iz drugog ugla, Oci osnivači, Nečujni glasovi, knjiga o svemu što ste želeli da znate o muzejima na otvorenom.

READYMADE / AUTOKURIRANJE, 1917.

PISOAR / FONTANA (attributed to Marcel Duchamp, 1917)

Marsel Dišan ne samo da je promenio način na koji posmatramo umetničko delo kao proces kreacije, već i načine (i, najvažnije, razloge) zbog kojih je ono izloženo. Ovim „činom“ se promenio i način doživljaja dela, kao i odnosa prema publici.

Naravno, svaki prekid u tradicionalnim modelima, predstavlja osnovu za konfrontaciju.

Pitanje, na koje se još uvek traži odgovor, je pitanje integriteta (govornika).

„Pisoar“ je, zapravo, „otkriven“ tek naknadno, razvojem i idejama konceptualne umetnosti.

MoMA – Alfred Bar. 1929.

AKTUELIZACIJA SAVREMENE/MODERNE UMETNOSTI

Alfred Bar je bio prvi koji je ponudio kurs o modernoj umetnosti na osnovnim studijama „Tradicijsa i Revolt u modernom slikarstvu“ Kao prvi direktor MoMAe organizovao najznačajnije izložbe savremene (tada je dominantan naziv bio „moderne“) umetnosti između dva svetska rata. Legat Bara i MoMAe vidljiv je i u MSUB, ali i u mnogim drugim ustanovama i galerijama koje se bave tekućom (savremenom) produkcijom.

<https://www.moma.org/>

KADA STAVOVI POSTANU FORMA, 1969.

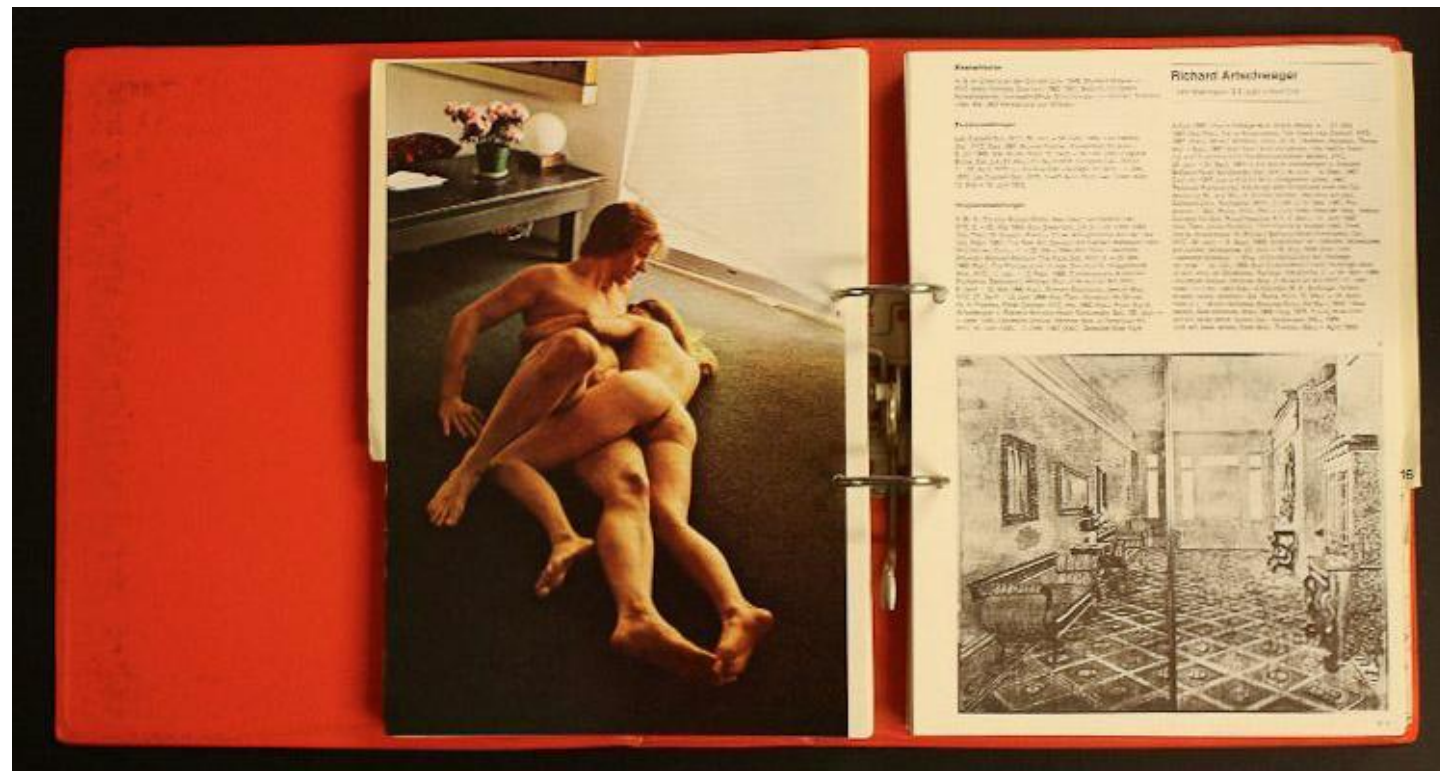
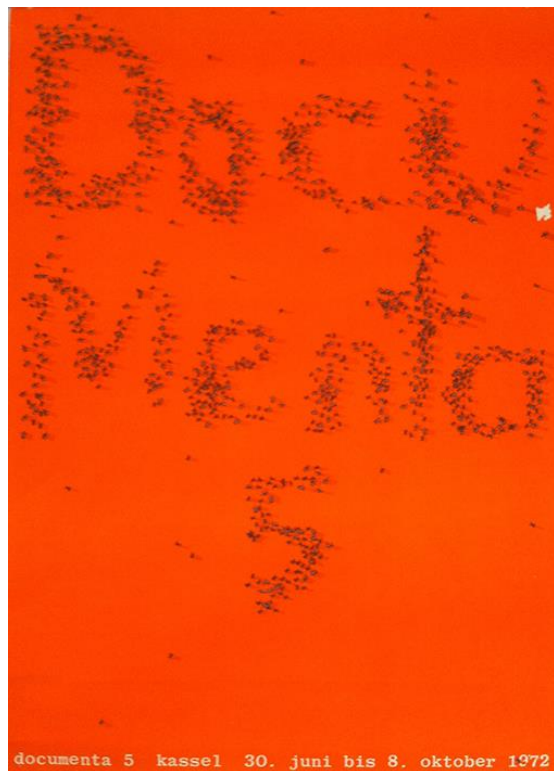
KRITIKA INSTITUCIJA - INSTITUCIONALNA KRITIKA

Harald Szeemann odlučio se za napuštanje ustanove savremene umetnosti i rešio da krene samostalno u kritičke osvrte kada je u pitanju savremena umetnost. „*Curating is ongoing process. There`s no word CURATOR, but EXHIBITION MAKER who is an administrator, a barbarian, an amateur, an accountant, an animator, a conservator, financier and diplomat...*“

Dve izložbe (iako se veoma teško daju okarakterisati kao takve) – Kad stavovi postanu forma (1969) i Dokumenta 5 (1972) okarakterisane su kao provokacija (sistemu). Neki od komentara bili su: bizarre...vulgar...sadistic... (*The New York Times*), painful...crazy...very little art... (but a lot of paradox *Herald Tribune*, chaotic...hermetic...troublesome (*Los Angeles Times*), monstrous...overtly deranged... (*New York Magazine*).

Zeman se zalagao protiv klasičnog (barovskog) izlaganja i kuriranja umetnosti kao performativnog procesa.

DOKUMENTA 5, 1972.

KRITIKA KUSTOSA

Pismo Roberta Morrisa kasnije objavljeno u Flash Art (1972) nastavlja sa napadom na kustose:
Ne želim da moj rad bude korišćen da ilustruje obmanjujuće sociološke principe ili prevaziđene istorijsko-umetničke kategorije!

Smitsonov tekst iz kataloga se pojavljuje u oktobarskom izdanju Artforum-a iz 1972.:
Kulturna zabluda počinje kada kustos nameće svoja sopstvena ograničenja na izložbi
a da ni ne pita umetnika da postavi njegove granice.

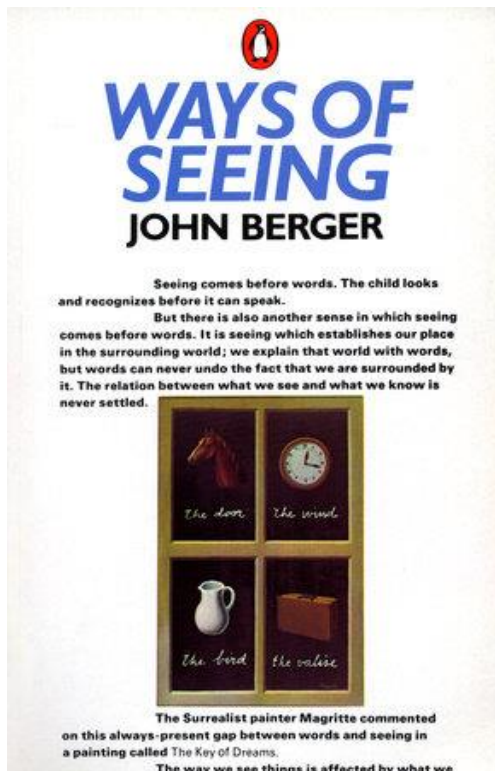
MUZEJI ZA DRUŠTVO - EKOMUZEJI, 1971.

KRITIKA MUZEALIZACIJE IZUZETNOG I RETKOG.

Ekomuzeji su se pojavili 1971.godine na ideju Žorž Anri Rivijera. Nema sumnje da se Rivijer delom ugledao na muzeje na otvorenom, ali je želeo pritup koji se nije zasnivao na profesionalnom sagledavanju prošlosti, već problemskog suočavanju sa sadašnjošću i budućnošću. Spojem sa problemima okoline i raspadom industrijskih pogona (u manjim sredinama) – dakle suprotno idejama Artura Hazelijusa, stvorio je baštinski koncept u kojem je zajednica odlučujući faktor selekcije. Čak je i ime muzeja bilo dovedeno u pitanje – kompromis je bio u prefiksu eko.

IZ DRUGOG UGLA, BERGER, 1972.

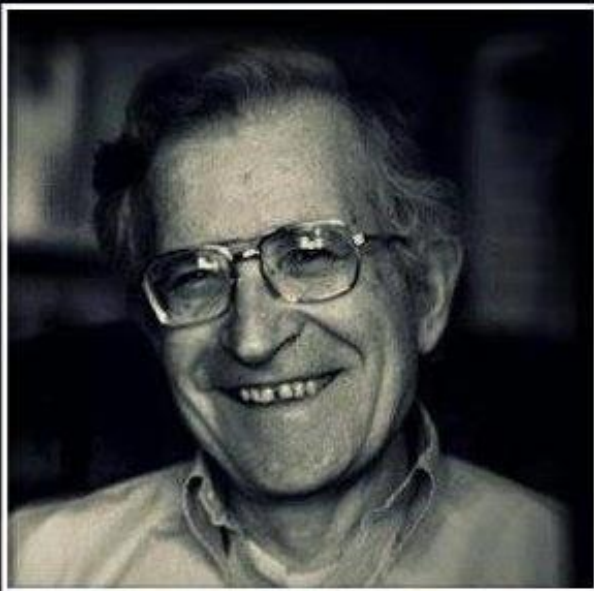
KRITIKA POSMATRANJA

John Berger napravio je revoluciju u posmatranju umetničkih dela. U svojoj knjizi i mini serijalu na BBC-ju suprotstavio se (iako ne otvoreno) veličini kakva je Kenet Klark (Civilizacija) u svojim tumačenjima velikih dela umetnosti i, značajnije, načinima na koje ih posmatramo. Prateći filozofiju koja „sve“ proglašava simulacijom (ili spektaklom), a inspirisan francuskim filozofima prethodne dekade (Deridom, Burdijem, Bodrijarom, ali i „Društvom spektakla“, manifestom Gi Debora) provocira naše stavove, uverenja i vrednosti, ali i načine na koje razmišljamo o odnosu prema umetnosti.

Knjiga: <http://waysofseeingwaysofseeing.com/ways-of-seeing-john-berger-5.7.pdf> (ima i prevod na srpski)

Film dostupan na: <http://waysofseeingwaysofseeing.com/ways-of-seeing-john-berger-5.7.pdf>

BEZREVOLUCIONARNO STANJE, 80s, 90s, 00s...

The smart way to keep people passive and obedient is to strictly limit the spectrum of acceptable opinion, but allow very lively debate within that spectrum.

Noam Chomsky

„SVE REVOLUCIJE SU SE VEĆ DOGODILE“ - KRITIKA KRITIKE

Neoliberalna ekonomija i ekspanzivni kapitalizam doveli su do stanja takozvane kontrolisane kritike. Najbolje je ilustruje Čomski.

PRAKSE KOJE SU MENJALE „PRAKSE“

UMESTO METANARATIVA – PROTEST NARATIVA

Umetničke prakse koje se tiču protesta u doba postmoderne premestile su se u domen kritike narativa. Ali, kritika jednog narativa drugim narativom svodi se manje-više na „moja reč protiv tvoje“ ili „naša protiv vaše“. Otuda antropologizacija muzejske delatnosti i savremene umetnosti idu u istom pravcu – ka mikroprotestima, rešenjima, „služenju“ zajednici... Oni koji su „veći od života i smrti“, kustosi, umetnici i ustanove, postaju globalne zvetde!

92 seconds - <https://vimeo.com/62580631>

ZVEZDE... NE! PRATIMO MALE NARATIVE...

FILOZOFIJA MIKRO-PROMENA

Na sledećim stranama nalaze se primeri „malih intervencija“ u javnom pamćenju.

Neke će možda delovati kao mega-projekti, ali sudim na osnovu rezultata, a ne na osnovu imena i ugleda pojedinaca ili institucija.

Ujedno, napraviću i pregled dobrih studentskih praksi.

Ne mora neminovno da znači da su one najbolje, već da odgovaraju na zadatak o čemu se svakako može diskutovati.

Ovde se otvara i problem autoriteta bilo koga ko procenjuje – stav je, dakle, subjektivan i podložan svakoj kritici.

EKONOMUZEJI, 1992

CYRIL SIMARD

Siril Simar je 1992.godine inspirisan ekomuzejima i zanatskim delatnostima koje su se „prodavale“ očekivanjima turista osnovao pokret ekonomuzeja. Ideja je bila zaštititi tradicionalnu proizvodnju, povezati sa sistemom porekla proizvoda i iznedriti novi koncept zaštite nečega što će decenijama kasnije postati nematerijalna kultuna baština.

Detaljnije u: Nikola Krstović, Zanati, gde posle muzeja?

<http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/0350-0861/2012/0350-08611201079K.pdf>

NINE CLASSICAL PAINTINGS REVISITED

PETER GREENAWAY

Grinevej se, kako ste videli u svom zadatku, kao režiser, istoričar umetnosti i VJ bavio re-interpretacijom umetničkih dela. Sledeći metodologiju Džona Bergera koji nas je uveo u postmodernu, on nas iz nje izvodi, težeći da obrnuti pogled postavimo kao normu za nova tumačenja.

Predavanje Nine classical paintings revisited: <https://www.youtube.com/watch?v=cevVb-kuoTA>

MUZEJ KAO „MESTO“ INTERVENCIJE

FRED WILSON

Intervenišući u muzejskim kolekcijama Fred Vilson je preispitivao rasne odnose, kao i recidive robovlasništva koji se ocrtavaju u današnjem (prvenstveno američkom) društvu kao rasizam. Okvir su, naravno, muzejski narativi koji svesno (ili nesvesno) zanemaruju *dark holes* istorije.

Mining the museum: <https://beautifultrouble.org/case/mining-the-museum/>

DEVISED THEATRE, 2017

PERFORMATIVNI PARTICIPATORNI ANTI-RACISM

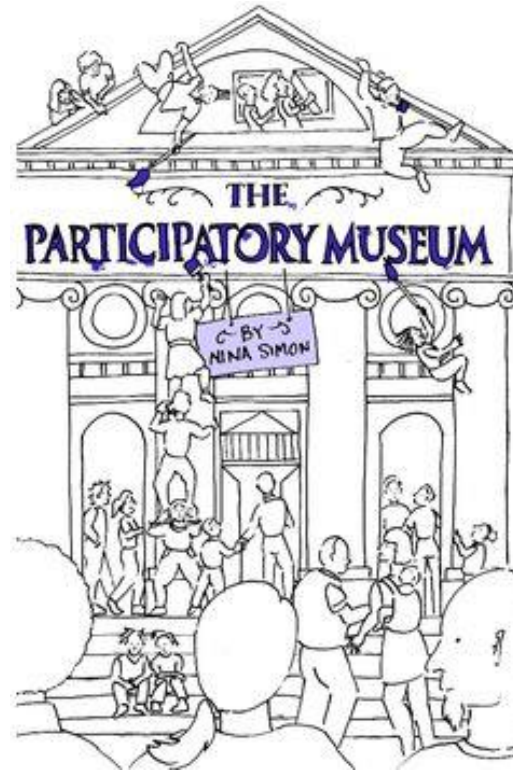
Prelazi iz „sebe“ kao lika u lik koji se igra su toliko suptilni da se hronologije i istorije spajaju. Prošlost postaje relevantna koliko i sadašnjost i vrednosti i značenja se nigde ne gube uz put. „Put ka iskupljenju“ je i drama i art-performans, i teatar i rijaliti, i slika i pokret.

Detaljnije u:

History in Motion: Colonial Williamsburg: <https://exarc.net/issue-2018-2/aoam/history-motion-colonial-williamsburg>

Fifty shades of honesty: <https://nikolakrstovic.wixsite.com/senseheritage/copy-of-blog-cw-1>

PODELA AUTORITETA

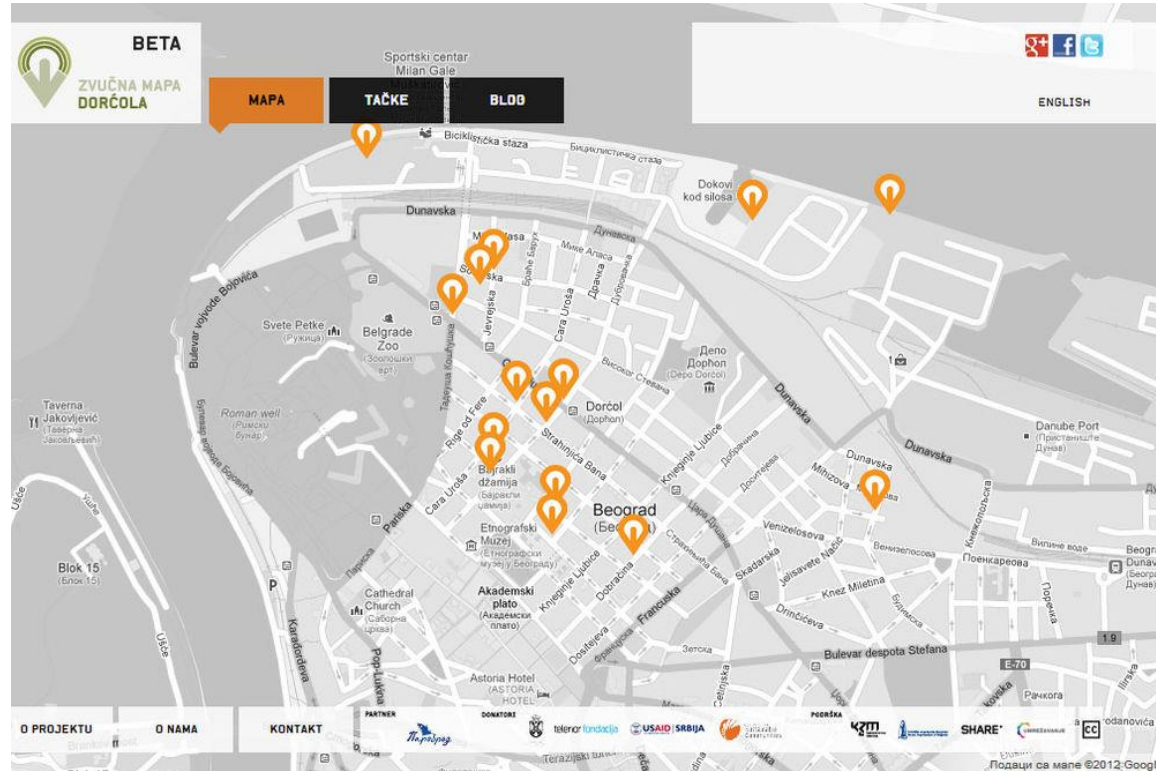

„TEORIJSKA“ OSNOVA, NINA SIMON, The Participatory Museum

The Participatory Museum is a practical guide to working with community members and visitors to make cultural institutions more dynamic, relevant, essential places.

<http://www.participatorymuseum.org/read/>

PARTICIPACIJA U SRBIJI – VAŠAR BAŠTINE, 2011

ŠTA ZNAČI KOKREIRATI SADRŽAJ?

Detaljnije o Vašaru baštine:

<file:///C:/Users/User/Downloads/4-publikacija-moje-tajno-bлаго.pdf>

Detaljnije o Zvučnoj mapi Beograda:

<http://www.zvucnamapabeograda.rs/>

O SPORNIM PITANJIMA U DRUŠTVU

HOMELESS IN THE MUSEUM

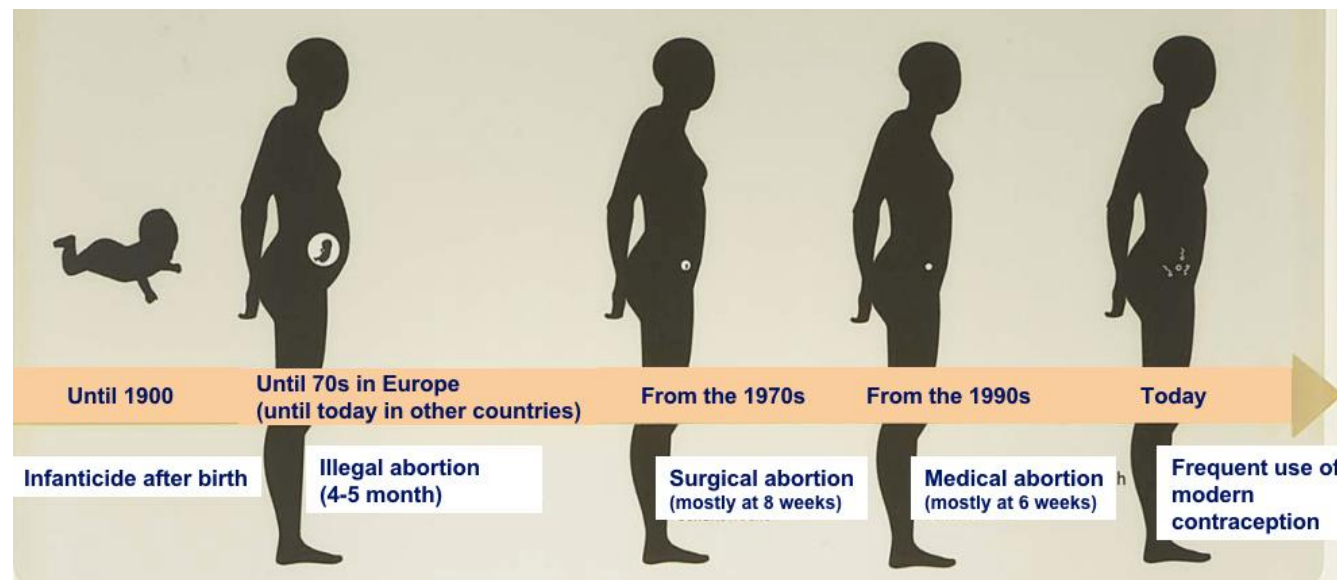

ANNEKEN APPEL LAURSEN, MA HISTORY AND COMMUNICATIONS, CURATOR

WWW.DENGAMLEBY.DK

HOMELESS IN DEN GAMLE BY

20/38

BESKUĆNIK I ABORTUS

Danski muzej „Stari grad“ izveo je socijalni eksperiment „naseljavanjem“ beskućnika u muzeju na otvorenom. Eksperiment se pokazao kao veoma uspešan, so bzirom da su ljudi otvorenije i bez (mnogo) predrasuda bili spremniji da razgovaraju sa „performerom“ o gorućim problemima beskućništva.

Doktor kojem je dosadila ginekološka praksa, odlučio je da se posveti edukaciji žena, muškaraca i dece o razlikama između abortusa i kontracepcije tako što je otvorio istoimeni muzej u Beču:

<https://muvs.org/en/>

STUDENTSKI PROJEKTI

arTinder

<https://tamarajelicic95.wixsite.com/artinder>

Seobe

<https://projekatseobe.wixsite.com/seobe>

StartArt

<https://startart2019.wixsite.com/startart>

Glava-Pismo

<https://jjv182.wixsite.com/mysite>

Art Lista

<https://tamaratasastankovi.wixsite.com/mysite>

Pokr3t

<https://pokr3t.wixsite.com/pokr3t>

KUSTOS - BORAC

NANCY SPECTOR

Maurizio Cattelan, "America."

The artwork is a fully functional, flushing toilet —
opened for public use in a fifth-floor restroom at the Guggenheim in September 2016.
Curator for the Guggenheim